

Prolog

Căsătorită, când depășisem stadiul de soție a lui Hugh și mamă a lui Dee, fiind una dintre acele femei lipsite de ambiguități și fără nici un fel de dorință de a tulbura ordinea lumii, m-am îndrăgostit de un călugăr benedictin.

S-a întâmplat în iarna și primăvara anului 1988, deși abia acum, la un an distanță, sunt în stare să vorbesc despre asta. Se spune că poți suporta orice, atâta vreme cât poți povesti ce se întâmplă.

Numele meu este Jessie Sullivan. Stau acum la prora unui feribot, privind peste golful Taurului spre insula Egretei, insula mică din apele de coastă ale Carolinei de Sud, unde am crescut. O văd cam la un kilometru și jumătate distanță, o linie curbă roșiatică și verde ieșind din apă. Vântul îmi aduce mirosul copilăriei mele, iar apa, de un albastru-ultramarin, este strălucitoare ca taftaua. Privind către nord-vestul insulei nu zăresc încă turla bisericii mănăstirii, dar știu că este acolo, sfidând după-amiaza albă.

Mă minunez de cât de bine îmi era înainte de a-l cunoaște, cum am trăit reușind să mă mulez pe cel mai mic spațiu posibil, cu zilele mici, scăpându-mi fără pasiune printre degete. Puțini oameni știu cu adevărat de ce sunt capabili. Ajunsesem la vârsta de patruzeci și doi de ani fără să fi făcut încă ceva care să mă uimească și cred acum că asta a fost, de fapt, o

parte din problemă – inabilitatea mea cronică de a mă surprinde pe mine însămi.

Credeți-mă, nimeni nu mă poate judeca mai aspru decât o fac deja; sunt cauza unui dezastru „ca la carte“. Unii spun că am decăzut – sunt amabili. Nu am căzut, am plonjat.

Demult, pe când vâsleam împreună cu fratele meu în barca lui, prin algele din jurul insulei, pe vremea când eram încă o sălbatică și hoinăream cu licheni împlețiți în păr, rezultatul fiind una din coafurile acelea lungi și nedefinite, tatăl meu îmi povestea că sirenele trăiesc în apele din jurul insulei. El spunea că le-a văzut odată din barca sa, în orele roz ale dimineții, când soarele plutea ca o zmeură purpurie pe mare. Sirenele au înnotat către barca lui – ca delfinii, spunea el –, sărind printre valuri și scufundându-se.

Am crezut asta, la fel cum am crezut toate celelalte lucruri ieșite din comun pe care mi le-a spus el.

– Și stăteau pe stânci și-și pieptăneau părul? l-am întrebat. Nu conta faptul că nu existau stânci în jurul insulei, ci doar iarbă de mare care își schimba culoarea odată cu trecerea vremii de la verde la maro, apoi galben și din nou verde, într-un ciclu al vieții insulei la care eram și eu părtașă.

– Da, sirenele stăteau pe stânci și se dichiseau, mi-a răspuns tata. Dar principala lor ocupație e să salveze oameni. De asta au venit lângă barca mea – să fie aproape, dacă eu aș cădea.

Până la urmă sirenele nu l-au salvat. Dar mă întreb dacă nu cumva m-au salvat pe *mine*. Pentru că de asta sunt sigură: sirenele au venit la mine în orele roz ale vieții mele.

Ele sunt consolarea mea. Pentru ele am plonjat cu mâinile întinse, lăsând în urmă viața mea de până atunci, făcând un salt care s-a dovedit, în final, salvator și necesar. Cum aș putea să explic sau să dau socoteală pentru ce-am făcut? Am plonjat și o pereche de mâini invizibile au apărut din senin, mâini imposibil de oprit, ca o forță binecuvântată apărută de

nicăieri. Aceste mâini m-au prins din cadere, după ce am lovit apa, purtându-mă nu spre lumină, ci spre fundul apei și abia apoi către suprafață.

Odată cu feribotul care se apropia de docurile insulei, aerul m-a izbit, încărcat cu atâtea – mirosul de pește, agitația păsărilor, respirația verde a palmierilor pitici – și simt deja că povestea se ivește ca o creatură stranie ieșind la suprafață de sub ape. Poate că așa am să termin cu asta. Poate că am să mă iert și povestea mă va susține ca o pereche de mâini pentru cât voi trăi de aici înainte.

Capitanul a sunat sirena, anunțând sosirea noastră, și mă gândeam: „Da, uite, mă întorc, femeia care s-a dus până la fund pentru a se întoarce la suprafață. Care a vrut să înoate ca delfinii, sărind printre valuri și scufundându-se. Care nu a dorit decât să-și aparțină ei înseși“.

Capitolul 1

Pe 17 februarie 1988 am deschis ochii și am auzit o mulțime de sunete: întâi telefonul sunând de cealaltă parte a patului, trezindu-ne la cinci și patru minute dimineța, pentru a lua parte la ceea ce putea fi considerat doar o calamitate, apoi ploaia bătând în acoperișul bătrânei noastre case victoriene, scurgându-se încet până la subsol și apoi, în ultimul rând, pu-făiturile ușoare venind de la buza de jos a lui Hugh, la intervale egale, perfect sincronizate, ca un metronom.

Douăzeci și doi de ani de pu-făituri. Le auzeam și când nu dormea, când stătea în fotoliul de piele după masă, citind una din revistele de psihiatrie din teancul înălțat pe podea, sunând ca o cadență cu care se compara toată viața mea.

Telefonul sună din nou și eu stăteam întinsă, așteptând ca Hugh să răspundă, pentru că sigur era unul din pacienții lui, probabil schizofrenicul paranoid care sunase cu o noapte în urmă, convins că CIA îl încolțise într-o clădire federală din Atlanta.

Suna a treia oară când Hugh răspunse.

– Alo, da, spuse el mahmur de somn, și vocea lui suna aspru.

M-am depărtat de el și mă uitam de-a curmezișul camerei la fereastra de unde se strecura o lumină estompată care îmi amintea că era Miercurea Cenușii și mă făcea să mă simt inevitabil vinovată.

Tatăl meu murise în Miercurea Cenușii când eu aveam nouă ani și, într-un fel care nu avea sens pentru nimeni în afară de mine, simțeam că eram cel puțin parțial vinovată de asta.

Barca lui luase foc, iar rezervorul de benzină explodase. Părți ale barcii au fost aduse la mal săptămâni mai târziu, inclusiv o parte din pupa unde scria *Jes-Sea*. Își botezase barca după numele meu, nu după al fratelui meu, Mike, sau măcar după al mamei – pe care o adorase, ci după numele meu – Jessie.

Am închis ochii și am văzut flăcările groase tunându-și lumina portocalie. Un articol dintr-un ziar din Charleston spunea că explozia era suspectă și a urmat un fel de anchetă, deși nu a ieșit nimic la iveală – lucruri pe care eu și Mike le-am aflat numai pentru că am furat articolul din sertarul măsuței de toaletă a mamei, un loc straniu, secret, plin cu rozarii crăpate, medalioane învechite cu sfinți, cărți sfinte și o statuie mică a lui Isus cu mâna stângă lipsă. Ea nu-și imaginase că vom îndrăzni să ne băgăm în acel loc de șubredă sfințenie.

M-am strecurat în acel loc groaznic și sacru aproape în fiecare zi, pentru mai mult de un an citind și recitind articolul și un rând din el în special: „Poliția presupune că o scânteie din pipa lui putea aprinde combustibilul care scăpase din conductă“.

Eu îi dădusem pipa de Ziua Tatălui¹. Până atunci nu fumase niciodată.

Încă nu pot să mă gândesc la el fără să fac asocierea cu cuvântul „suspect“, fără să mă gândesc la acea zi, cum a devenit el scrum exact în ziua în care toți oamenii – eu, Mike, mama – aveam frunțile mânjite cu cenușă la biserică. Încă o ironie într-un ansamblu plin de umor morbid.

– Da, bineînțeles că îmi amintesc de dumneata, l-am auzit pe Hugh vorbind la telefon, aducându-mă înapoi în prezent, la convorbirea telefonică din dimineața asta înnegurată.

¹ Ziua Tatălui este sărbătorită în SUA în a treia duminică a lunii iunie.

El a spus:

– Da, totul e în regulă aici. Voi ce mai faceți?

Nu părea un pacient. Și nici fiica noastră, Dee, nu era. Eram sigură de asta pentru că vocea lui suna formal. Mă întrebam dacă era unul din colegii lui Hugh. Sau un rezident de la spital. Aceștia sunau uneori ca să-l consulte în legătură cu câte un caz, dar, în general, nu la ora cinci dimineața.

M-am strecurat din așternut și am mers, în picioarele goale, spre fereastră, ca să văd cam care par a fi șansele ca ploaia să ne inunde din nou subsolul și să stingă flacăra de veghe de la sistemul de încălzire. Mă uitam la potopul rece de ceață albăstruie, la strada care mustea deja de apă și m-a cuprins un tremur în timp ce mă gândeam că mi-aș fi dorit o casă mai ușor de încălzit.

Îl înnebunisem pe Hugh să cumpere această casă mare, nefuncțională, și, deși locuiam deja de șapte ani aici, încă refuzam să o critic. Îmi plăceau tavanele înalte și luminatoarele vitrate. Și foisorul – Doamne ce mult îmi plăcea foisorul! Câte case au așa ceva? Trebuia să urc o scară în spirală ca să ajung în atelierul meu, un fost pod transformat care păstra un tavan ascuțit și o lucarnă – atât de departe, încât Dee îl poreclise „Turnul lui Rapunzel“¹. Mă tachina mereu cu povestea asta.

– Hei, mamă, când ai de gând să-ți lași părul în jos din turn?

Cam așa se exprima Dee în dispoziția ei jucăușă, dar amândouă știam la ce se gândește – că am fost cam detașată de lume și preocupată de mine. Prea convențională. La ultimul Crăciun, când ea era acasă, am lipit o caricatură a lui Gary Larson pe frigider, caricatură care mă proclama „cea mai grozavă mamă“. În caricatură două vaci stau pe un islaz idilic. Una din ele îi spune celeilalte: „Nu-mi pasă de ce spun ei, nu sunt mulțumită“. Poanta era pentru Dee.

¹ Referire la o poveste de Frații Grimm

Îmi aduc acum aminte cum Hugh a râs de caricatură. Hugh, care descifra oamenii ca și când aceștia ar fi fost diagrame Rorschachs¹, nu a găsit nimic sugestiv în această caricatură. Însă Dee a stat în fața desenului mai mult și apoi a făcut una din nutrițele ei nostime. Ea n-a râs deloc.

Ca să fiu sinceră, fusesem neliniștită. Începuse din toamnă – sentimentul că timpul trece, că amân, că nu am chef și nu vreau să merg în atelier. Senzația apăsătoare brusc, ca o greutate de pe fundul oceanului, ca și neașteptata nemulțumire a vacii de pășunea ei. Contemplarea constantă a tot ce ar fi putut să fie.

Odată cu iarna, senzația s-a accentuat. Vedeam un vecin alergând pe aleea din fața casei și îmi imaginam că se antrenează ca să se cațere pe Kilimanjaro. Sau îmi imaginam una din cunoștințele de la clubul de lectură făcând bungee-jumping de pe un pod din Australia. Sau – visul ăsta era cel mai rău – un spectacol TV despre o femeie curajoasă care călătorea de una singură în albastru Grecie. Și mă lasam cucerită de șuvoiul de scânteie care părea să curgă sub toate aceste iluzii, de pulsația sângelui – esența, beția, senzația de a fi viu –, oriunde o găseam. Mă simțeam privată de lumea cea mare, de toate acele lucruri mărețe pe care oamenii le realizaseră în viețile lor, deși în realitate n-aș fi vrut să fac nici unul din acele lucruri. Nu știam atunci ce vreau, dar dorința de altceva era palpabilă.

O simțeam și în acea dimineață în timp ce stăteam la febrastră, insinuându-se din străfundul minții mele și nu știam deloc cum să-mi explic această dorință. Hugh părea să asociez căderea mea psihică – sau ce o fi fost – cu plecarea lui Dee – sindromul cuibului gol și altele asemenea.

Toamna trecută, după ce o instalasem pe Dee la Vanderbilt, eu și Hugh ne-am grăbit acasă ca să poată juca în „Waverly

¹ Psiholog elvețian care a dezvoltat o metodă de evaluare psihologică proiectivă bazată pe interpretarea dată de pacienți unei serii de desene.

Harris împotriva cancerului“ – un turneu de tenis pentru care se pregătise toată vara. Mersese vreme de trei luni în Georgia și se antrenase de două ori pe săptămână cu o rachetă modernă din fibră de carbon marca Prince. Însă eu am plâns tot drumul de la Nashville până acasă, având-o în fața ochilor pe Dee stând în fața căminului și făcând din mână către mașina noastră care se îndepărta. Ea repetase unul din gesturile pe care le avea de când era mică – își pusese degetele pe ochiul și inima ei și apoi își îndreptase mâna spre noi. Ochi – inimă – voi. Gestul ăsta m-a dat gata. Când am ajuns acasă, în ciuda protestelor mele, Hugh l-a sunat pe partenerul lui de dublu, Scott, ca să-i ia locul în turneu, a stat acasă cu mine și ne-am uitat la un film. *Ofițer și gentleman*. A susținut cu înverșunare că i-a plăcut.

Tristețea adâncă pe care am simțit-o în mașină în acea zi a persistat câteva săptămâni, dar am depășit-o. Îmi lipsea Dee, bineînțeles, dar nu puteam crede că asta era esența problemei.

Ulterior, Hugh a insistat să merg la dr. Ilg, psihiatra care lucra la el. Am refuzat spunând că are un papagal în cabinet.

Știam că acest argument îl va scoate din țâțâni. Evident, nu era motivul real – nu am nimic împotriva oamenilor care au papagali, în afară de faptul că îi țin în colivii. Dar am folosit acest motiv pentru a-i arăta că nu iau sugestia lui în serios. A fost unul din puținele cazuri în care nu am fost de acord cu el.

– Are un papagal, și ce-i cu asta? mi-a răspuns el. O să te înțelegi cu ea.

Probabil că da, dar nu am reușit să mă conving să ies din starea în care mă complăceam și culegeam litere din supa alfabet a copilăriei sperând să formez din ele propozițiile care să-mi explice de ce lucrurile au ieșit cum au ieșit. Era semnul unui anume grad de revoltă în mine.

Cu toate astea, am avut uneori ședințe imaginare cu dr. Ilg. Îi vorbeam despre tatăl meu, ea mormăia și nota tot

într-un blocnotes, și cam asta era tot ce făcea. Îmi imaginam papagalul ca fiind de un alb strălucitor, cocoțat pe spătarul scaunului ei, emițând tot felul de păreri, repetându-le precum corul tragediilor grecești: „Te învinovățești, te învinovățești, te învinovățești“.

Nu de mult – nu știu ce m-a împins să fac asta – i-am povestit lui Hugh despre aceste consultații imaginare la dr. Ilg, chiar despre papagal, și el a zâmbit.

– Poate că ar trebui să vezi măcar pasărea, mi-a spus el.

– Dr. Ilg asta a ta mi se pare cam fraieră.

Acum, în cealaltă parte a camerei, Hugh ascultă ce spune persoana cu care vorbește la telefon și mormăie din când în când „Îh“¹. Fața i s-a asprit în ceea ce Dee numea „Marea încrunțare“ – o față de ascultare intensă și chinuitoare în care aproape că vedeai toate pistoanele minții sale funcționând – Freud, Jung, Adler, Horney, Winnicott –, mișcându-se înainte și înapoi.

Vântul se prelinse peste acoperiș și am auzit casa începând să scoată sunete – cum făcea de obicei – cu o voce de soprană gen Beverly „Shrill“¹, cum îi spuneam noi. Erau și uși care refuzau să se închidă, toalete vechi unde apa nu se mai putea trage („Toaleta suferă de blocaj anal din nou“, ar fi țipat Dee) și trebuia să fiu mereu atentă ca Hugh să nu extermină veverițele zburătoare care locuiau în soba de la camera lui de lucru. Dacă o să divorțăm vreodată – obișnuia să glumească el – o să fie din cauza veverițelor.

Dar toate astea îmi erau dragi. Uram numai inundațiile din pivniță și vântul din timpul iernii. Și acum, de când Dee era în primul ei an la Vanderbilt, uram golul din jur.

¹ *Shrill* – „scârțâit“ – referire la Beverly Hills, zona cea mai selectă din Los Angeles

Hugh ședea încovoiat pe jumătatea lui de pat, cu umerii aplecați spre genunchi și i se vedeau primele două vertebre prin pijama.

– Va dați seama că situația e gravă, nu-i așa? Trebuie să se caute, la un psihiatru, spuse el.

Eram convinsă că e unul din rezidenții de la spital, deși mi se părea că Hugh vorbește cu el pe un ton superior și asta nu-l caracteriza.

Pe geam, cartierul părea înecat, ca și cum casele – unele mari cât o corabie – urmau să-și părăsească fundațiile și să glutească în josul străzii. Nu-mi plăcea ideea de a ieși prin mizeria asta, dar evident că trebuia să o fac. Trebuia să merg la biserica Sacred Heart of Mary¹, pe strada Piersicului, să primesc cenușa pe frunte. Când Dee era mică, pocise numele bisericii în Sacred Heart of Mary². Între noi mai foloseam uneori acest nume și chiar mi-am dat seama că se potrivește. Adică, dacă Sfânta Maria ar fi fost aici, așa cum crede multă lume, inclusiv mama mea exagerat de credincioasă, poate că inima ei ar fi fost speriată. Poate că din cauză că era cocoțată pe un pedestal atât de înalt și de neatins – Mamă desăvârșită, Soție ideală, Perfecțiunea întruchipată a Feminității. Probabil că ar fi stat acolo sus, dorindu-și o scară, o parașută, ceva cu care să poată cobori.

Nu am lipsit niciodată de la slujba de Miercurea Cenușii de la moartea tatălui meu; nici măcar o dată. Nici măcar atunci când Dee era bebeluș și trebuia să o iau cu mine înfotolită într-un maldăr de pături, înarmată cu suzete și sticle cu lapte stors din sânii. Ma întrebam de ce făceam asta an de an, la biserica Sacred Heart of Mary. Preotul cu litania lui tristă

¹ Sfânta Inima a Mariei

² Inima Speriată a Mariei